

Minor Mensenhandel VT en DT

Algemene Inleiding 2024-2025

Coördinator Gusta Bouwman (a.t.bouwman@hr.nl)

Toekomstmakers

Inhoudsopgave

Missie van de minor	3
Relevantie en relatie met de beroepspraktijk	3
Leerdoelen.....	4
Opzet van de minor	6
Leerlijn kennis & inzicht	6
Leerlijn themacolleges	6
Leerlijn balans en zingeving	6
Leerlijn praktijkproject	7
Leerlijn strippenkaart	7
Onderwijsactiviteiten en onderwijsvisie.....	8
Koppeling met de beroepspraktijk.....	8
Mix van werkvormen.....	9
Formatieve toetsing	9
Onderwijsmiddelen	9
Planning	10
Onderwijsinhoud per cursus	10
Verplichte literatuur.....	10
Aanbevolen literatuur	10
Overige literatuur	10

Missie van de minor

De slavernij is afgeschaft, maar er worden op dit moment meer mensen uitgebuit dan ooit. Kijken we weg of willen we persoonlijk en in onze beroepspraktijk het verschil maken? De minor wil studenten uit alle disciplines bekend maken met mensenhandel, op een wijze die ervoor zorgt dat ze geraakt worden, in beweging komen en weten hoe te signaleren en te handelen. Dit doen we door lef en nieuwsgierigheid aan te wakkeren, theoretische kennis en ervaringskennis te bieden vanuit slachtoffer- en handelingsperspectief, en door studenten vaardigheden te laten opdoen, bijvoorbeeld rondom het inschakelen van de keten. De minor staat daarnaast stil bij de gevolgen van trauma en dehumanisering, en bij de vraag wat nodig is om tot herstel te komen.

Mensenhandel is een breed maatschappelijk vraagstuk. Daarom is het van belang dat de verschillende perspectieven op een integrale manier samenkomen binnen de minor, te weten: de leefwereld, de systeemwereld, interdisciplinair samenwerken, intercultureel en praktijkgericht handelen.

Vaardigheden zoals interdisciplinair samenwerken en informatie presenteren/delen over mensenhandel, worden ontwikkeld door het werken aan groepsopdrachten in verschillende leerlijnen.

De missie van de minor is als volgt:

“Binnen de minor Mensenhandel doet de student kennis en geraaktheid op, waardoor nooit meer zonder dat bewustzijn én de drive om het verschil te maken, naar de werkelijkheid kan worden gekeken.”

Relevantie en relatie met de beroepspraktijk

Mensenhandel (moderne slavernij) is dagelijks in het nieuws: niet alleen ver weg, maar ook hier in Nederland. Mannen en vrouwen worden dagelijks mishandeld, misbruikt en uitgebuit. Vaak ver verwijderd of buiten het zicht van familie en hulpbronnen.

Mensenhandel tast op brute wijze de menselijke waardigheid en lichamelijke integriteit aan. Het is een van de ergste vormen van criminaliteit: mensen worden gereduceerd tot handelswaar voor seksuele uitbuiting, orgaanhandel, arbeidsuitbuiting of criminele activiteiten onder dwang.

Binnen de minor staan we stil bij hulpverlening en bij preventie, signalering en bestrijding van mensenhandel. We zoeken daarbij aansluiting bij nationale en internationale organisaties die vertegenwoordigd zijn in de ketenaanpak mensenhandel. Door vanuit de minor aan te sluiten bij de actualiteit, kunnen studenten via projecten een bijdrage leveren.

In de regio Rotterdam wordt gewerkt aan vijf opgaven uit het Regionaal Beleidskader Mensenhandel:

- Verbeteren zicht op aard en omvang.
- Bevorderen regionale samenwerking.
- Awareness, signaleren en melden.
- Aanpakken faciliteerders en mensenhandelaren.
- Preventie en zorg voor slachtoffers.

Leerdoelen

Zoals uit de missie blijkt, zet de minor de student als mens centraal. De minor wil studenten raken en bewustzijn creëren, zodat de student niet alleen verschil *kan* maken maar dit ook *wil*. Dat vraagt om meer dan alleen aandacht geven aan cognitieve aspecten of vaardigheden. Daarom is bij het opstellen van de leerdoelen gekozen voor de 'taxonomy of significant learning' van Dee Fink (2003). Deze taxonomie maakt onderscheid tussen zes categorieën leeruitkomsten:

1. Foundational knowledge (begrijpen en onthouden van informatie en ideeën);
2. Application (vaardigheden opdoen, kritisch, creatief en praktisch denken, projectmanagement);
3. Integration (het verbinden van ideeën, mensen, levensgebieden);
4. Human dimension (leren over jezelf en anderen);
5. Caring (ontwikkelen van nieuwe gevoelens, interesses en waarden);
6. Learning how to learn (een betere student worden, jezelf informeren, zelfregulatie).

Deze zes categorieën zijn elk onmisbaar: ze staan 'naast elkaar' en versterken elkaar. Wanneer ze binnen een onderwijseenheid (in dit geval een minor) worden gecombineerd, is er volgens Dee Fink sprake van 'significant learning' (2003). Hierbij treedt een blijvende verandering op bij de studenten, die in hun leven van meerwaarde is. Om tot 'significant learning' te komen, is naast een gebalanceerd onderwijsprogramma vooral betrokkenheid van de studenten nodig en hoge energie.

Bij elke categorie uit de taxonomie zijn leerdoelen opgesteld die gezamenlijk richting geven aan de toetsing en onderwijsactiviteiten van de minor. Deze leerdoelen zijn:

Leerdoelen	Cat DF
1. De student kan theoretische perspectieven op mensenhandel en mensenrechten onderscheiden.	FK
2. De student kan de actualiteit op verschillende vormen van mensenhandel en arbeidsuitbuiting toepassen .	FK
3. De student kan op macro, meso en micro niveau de oorzaken en gevolgen van mensenhandel en arbeidsuitbuiting bespreken en overdragen.	FK
4. De student kan aangeven wat obstakels zijn om te signaleren.	FK
5. De student kan aangeven op welke wijze zijn/haar beroepsgroep relevant is bij de bestrijding van (de gevolgen van) mensenhandel en arbeidsuitbuiting.	FK AP
6. De student kan aangeven op welke wijze interdisciplinaire samenwerkingsverbanden werken aan de hulpverlening aan survivors van mensenhandel en de bestrijding van mensenhandel.	FK

7. De student kan aangeven op welke wijze actuele nationale en internationale ontwikkelingen een rol spelen bij de aanpak van mensenhandel.	FK
8. De student kent de belangrijkste ketenpartners in Nederland en Europa en hun rollen	FK
9. De student kan aangeven wat obstakels zijn om te signaleren.	FK
10. De student kan een vraagstuk op het gebied van mensenhandel op methodische wijze analyseren aan de hand van verschillende theoretische perspectieven en zelf gegenereerde praktijkkennis.	AP
11. De student kan op basis van een zelf uitgevoerde analyse een innovatieve en duurzame interventie ontwikkelen gericht op het tegengaan van (de gevolgen van) mensenhandel.	INT
12. De student kan een zelf ontwikkelde interventie gericht op het tegengaan van (de gevolgen van) mensenhandel uitvoeren in de praktijk, op basis van interdisciplinaire samenwerking.	INT
13. De student kan motiveren op welke wijze hij of zij in de toekomst verschil wil maken op het gebied van de bestrijding van (de gevolgen van) mensenhandel, op professioneel en persoonlijk vlak.	C
14. De student kan door te reflecteren op eigen gedrag, gedachten en gevoelens, zijn of haar eigen kwetsbaarheden benoemen in relatie tot de thematiek van de minor.	HD
15. De student kan onder woorden brengen op welke manier de thematiek uit de minor heeft geleid tot persoonlijke groei.	HD
16. De student kan verantwoorden op welke wijze individuele activiteiten zijn vormgegeven rondom de thematiek van de minor, om te voldoen aan zijn of haar leerbehoefte op het gebied van mensenhandel.	LL
17. De student is in staat om op effectieve wijze zijn/haar beroepsgroep te informeren over mensenhandel en arbeidsuitbuiting.	INT
18. Studenten zijn in staat om samen te werken en om te reflecteren op het proces en de resultaten van hun samenwerking, hun eigen bijdrage en die van anderen te evalueren en strategieën te ontwikkelen om hun samenwerkingsvaardigheden te verbeteren voor de toekomst.	INT

Opzet van de minor

Om aan de bovenstaande leerdoelen te kunnen werken, is de minor opgebouwd in vijf leerlijnen en vrije keuzeruimte:

Leerlijn kennis & inzicht

De leerlijn kennis en inzicht bestaat uit 3 cursussen, waarin theoretische kennis en ervaringskennis centraal staan. Deze cursussen richten zich op intellectuele groei van de student en op het leggen van verbanden. Wekelijks vindt er een college plaats rondom een thema.

Vaardigheden zoals samenwerken en informatie presenteren/delen over mensenhandel, worden ontwikkeld door het werken aan groepsopdrachten.

- Cursus 1 richt zich op de vraag 'wat is mensenhandel?'. Er wordt onder andere ingegaan op de verschillende vormen van mensenhandel, de oorzaken van mensenhandel, de rol van de politiek, mensen- en vrouwenrechten, de positie van slachtoffers en de juridische aspecten.
- In cursus 2 'wat doet mensenhandel?' wordt ingegaan op de gevolgen van mensenhandel. Er wordt onder andere ingezoomd op de neiging die we hebben tot weggijken, dehumanisering en trauma, en er wordt aandacht besteed aan wat slachtoffer én dader nodig hebben. Daarbij wordt ingegaan op het geweld dat we allemaal in ons hebben.
- In cursus 3 staat de vraag 'hoe maak jij het verschil?' centraal. Er wordt onder andere ingegaan op preventie en bestrijding van mensenhandel, en op de rol die integraal, multidisciplinair en intercultureel werken hierbij hebben.

Leerlijn themacolleges

De leerlijn themacolleges bestaat uit lessen waarin theoretische-, praktische- en ervaringskennis centraal staan. Deze cursus richt zich op verdieping van de theoretische-, praktische- en ervaringskennis van de student en op het overdragen daarvan.

Leerlijn balans en zingeving

De leerlijn balans en zingeving bestaat uit één cursus die gedurende de hele minor gevolgd wordt. Deze cursus richt zich op reflectie en persoonlijke groei van de student. In de bijeenkomsten (in kleine groepen) wordt aan de hand van een werkboek en casussen, gekeken naar de persoonlijke consequenties voor de student. In intervisievorm gaan we op zoek naar de persoonlijke missie, naar de schaduwen die een rol spelen in het leven van de student, en onderzoeken we leerwensen en -uitkomsten. Dit vraagt kwetsbaarheid, het durven openstellen van de student en het reflecteren op eigen gedrag, gedachten, gevoel en handelen.

Leerlijn praktijkproject

In de leerlijn project gaat de student op zoek naar een manier om verschil te maken, door een vraagstuk op het gebied van mensenhandel te onderzoeken en te komen tot een relevante, innovatieve en duurzame interventie. Deze interventie wordt in de praktijk uitgevoerd en is onderbouwd door praktijk- en literatuuronderzoek. De studenten sluiten hiermee aan op de missie van de minor, en gaan tegelijkertijd op zoek naar hun persoonlijke missie. De studenten werken in multidisciplinaire groepen en sluiten aan bij praktijkorganisaties.

Vaardigheden zoals interdisciplinair samenwerken en informatie presenteren/delen over mensenhandel, worden ontwikkeld door het werken aan groepsopdrachten.

Leerlijn strippenkaart

Tot slot wordt de studenten ook de ruimte geboden om (in samenhang met de themacolleges) eigen keuzes te maken in het onderwijsprogramma. In de strippenkaart worden studenten uitgedaagd om out of the box te denken, hun grenzen te verleggen en op die manier tot verdere professionele en persoonlijke groei of verdieping te komen.

In onderstaand schema zijn de verschillende cursussen weergegeven, inclusief toetsvorm en koppeling naar de leerdoelen.

Toetsvormen en ec's per leerlijn

	Leerlijn kennis en inzicht	Leerlijn Themacolleges	Leerlijn praktijkproject	Leerlijn inzicht en zingeving	Leerlijn strippenkaart
BLOK 1 Wat is mensenhandel?	(Groeps) opdrachten, waaronder het maken van een digitaal product ten behoeve van de eigen beroepsgroep. 5 EC				
BLOK 2 Wat doet mensenhandel?	(Groeps) opdrachten, waaronder het maken van een digitaal product ten behoeve van de eigen beroepsgroep. 5 EC	Diverse opdrachten 3 EC	Multidisciplinaire groepsopdracht: Beroepsproduct met handleiding, verantwoordings-verslag en digitale poster / filmpje en persoonlijke reflectie 5 EC	Persoonlijk dossier waar iedere les aan gewerkt wordt 5 EC	Individueel verslag en/of diverse opdrachten 2 EC
BLOK 3 Hoe maak jij het verschil?	(Groeps) opdrachten, waaronder het maken van een digitaal product ten behoeve van de eigen beroepsgroep. 5 EC				

Onderwijsactiviteiten en onderwijsvisie

Koppeling met de beroepspraktijk

Binnen de minor wordt veelvuldig gebruik gemaakt van externe experts uit de beroepspraktijk. Tijdens de leerlijnen themacolleges en strippenkaart wordt een vertegenwoordiger vanuit de praktijk gevraagd bij te dragen aan het thema dat centraal staat in de kennislijn. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een gastcollege of workshop, maar ook via excursies etc. Er wordt gestreefd naar een zeer diverse groep gastsprekers: dit kunnen experts zijn vanuit de beroepspraktijk (bijvoorbeeld vanuit de politie, advocatuur, politiek of hulpverlening) maar ook ervaringsdeskundigen worden bij het onderwijs betrokken.

Mix van werkvormen

Zoals eerder werd aangegeven is binnen de minor gekozen voor een verdeling in leerlijnen, die elk een eigen karakter hebben. Zo ligt in de theoretische lijn de nadruk op kennis (Dee Finks 'foundational knowledge'), in zowel leerdoelen als toetsing. De leerdoelen en toetsing richten zich dus steeds vrij specifiek op één of enkele categorieën van de taxonomie. De onderwijsactiviteiten beperken zich echter niet tot deze categorieën. Binnen alle lessen wordt de nadruk gelegd op synergie en wordt er ruimte gemaakt voor kruisbestuiving. Zo kan het voorkomen dat er in een theoretische les ook gereflecteerd wordt op de kennis die centraal staat, of kan er gesproken worden over de toepassing ervan in de praktijk. Dat is weliswaar niet het doel van de cursus, maar door thema's op verschillende manieren te benaderen worden studenten geholpen de kennis beter te begrijpen, en dus aan de doelen van de cursus te werken (Dee Fink, 2003). In alle leerlijnen komen de verschillende categorieën dus aan bod in de onderwijsactiviteiten. Een deel van deze activiteiten is opgenomen in de handleidingen, maar docenten en studenten hebben daarnaast veel ruimte om eigen initiatief te nemen. Zo kunnen studenten bijvoorbeeld binnen de projectbijeenkomsten grotendeels zelf aangeven hoe ze deze willen inzetten.

Formatieve toetsing

Naast de eerdergenoemde summatieve toetsen, wordt in de minor veel aandacht gegeven aan formatieve toetsing. Dit gebeurt op verschillende manieren, bijvoorbeeld door het werken met oefenvragen tijdens de theoretische lessen, het houden van tussentijdse evaluaties in de reflectie- en zingevingsbijeenkomsten en door tussentijdse feedback op het project.

Onderwijsmiddelen

- Binnen de minor wordt gebruik gemaakt van een digitale omgeving. Deze is vormgegeven in BrightSpace. Het doel is om een rijke leeromgeving te bieden, waarin niet alleen onderwijsactiviteiten zijn opgenomen, maar waar studenten ook bijvoorbeeld opdrachten in kunnen inleveren.
- Per cursus is een handleiding ontwikkeld, waarin onder andere de leerdoelen, onderwijsactiviteiten en toetsing zijn opgenomen. Alle handleidingen zijn te vinden in BRIGHTSPACE.
- De minor maakt gebruik van een mix van voorgeschreven literatuur (met name in de kennislijn) en van vrije keuze literatuur (bijvoorbeeld binnen het project).
- In de lessen wordt veel gebruik gemaakt van beeldmateriaal, bijvoorbeeld in de vorm van kennisclips en documentaires.
- Omdat de minor niet alleen bij de eigen studenten een verschil wil maken, maar ook buiten de hogeschool het thema mensenhandel onder het voetlicht wil brengen, is een digitaal platform opgezet. Dit platform is in samenwerking met het werkveld en studenten ingericht, en wordt steeds verder uitgebreid. Het doel van dit platform is het informeren over actuele ontwikkelingen vanuit het werkveld en de maatschappij. Studenten kunnen hier ook

informatie ophalen ten behoeve van de leerlijnen. Het platform is te vinden via www.stopmensenhandel.com .

Planning

Voltijd: De fysieke lessen voor de voltijdstudenten zullen op maandag, dinsdag en donderdag worden gegeven.

Deeltijd: De fysieke lessen voor de deeltijdklas zullen op de maandag (inclusief avond) worden gegeven. Daarnaast krijgen de deeltijdstudenten digitale colleges.

Onderwijsinhoud per cursus

In BRIGHTSPACE is informatie over de leerlijnen te vinden, plus een verdere uitwerking van de onderwijsactiviteiten.

Verplichte literatuur

Werson, H. (2024). *De fatale fuik*. Amsterdam: Carrera.

Matthijssen, D. & De Rooij, E. (2021). *ACT in balans*. Amsterdam: Boom.

Overige verplichte literatuur wordt digitaal aangeboden in BRIGHTSPACE.

Aanbevolen literatuur

Herman, J.L. (2016). *Trauma en herstel*. Amsterdam: Wereldbibliotheek.

Ten Kate, W.J.B. (2022) *Mensenhandel. Moderne Slavernij. Praktijkwijzer Strafrecht 05*. Alphen aan de Rijn: Wolters Kluwer.

Van Dijke, A., De Ruiter, E., & Terpstra, L. (2014). *Mensenhandelaren: verhalen en vonnissen*. Amsterdam: SWP.

Overige literatuur

Overige literatuur wordt digitaal aangeboden via Brightspace.